Cena 30 hal.

Adres wydawnictwa Kraków Stradom 13 Nr telefonu 279. Konto czek. P. K. O. Nr 174.455. — Listy i rękopisy należy przesyłać pod adresem redakcyi w Przywozie koło Mor. Ostrawy — Adres Redakcyi i Administracyi dla Krakowa: Stradom 13. — Nakładem Galicyjskiej Spółki Wydawniczej w Krakowie.

Nowy Dziennik

Wychodzi codziennie, także w poniedziałki

Cena 30 hal.

Prenumerata w Austro-Węgrzech, Król. Polskiem i Niemczech: mies. 7 K, kwart. 20 K. W Krakowie mies. 6.50 kwart. 19.50 K, z odnoszeniem do domu mies. 8 K. kwart. 24 K. Cena ogłoszeń: 15 h za 1 mm 1-szp. Prenumeratę, ogłoszenia i przesyłki pieniężne przyjmuje Administracya w Przywozie koło Mor. Ostrawy. Tel. 212.

Rok I. Sobota, 14. grudnia 1918. Nr. 156.

Fatalna polityka.

Kwestya neutralności Żydów we Lwowie i wschodniej Galicyi, jak również przyjaźni ukraińsko-syonistycznej jest dotychczas »sporną«. »Sporną« w tem znaczeniu, że ze strony polskiej — bez cienia dowodu — przeczy się neutralności i wmawia Polakom, nam i światu, że istnieje przyjaźń ukraińsko-żydowska, my zaś twierdziliśmy i twierdzimy z całą stanowczością, że Żydzi zachowali we Lwowie bezwzględną neutralność a że przyjaźń ukraińsko-żydowska należy do dziedziny legendy. We wyczerpujących, na autentycznym materyale opartych artykułach (w nrach 140, 141, 142, 145 i i. naszego pisma) wykazaliśmy to jeszcze w przedostatniem dniu panowania ukraińskiego we Lwowie oficyalny organ ukraiński czynił Żydom gorzkie wyrzuty z powodu ich neutralności, wykazaliśmy, że sojusz między Ukraińcami a Żydami nigdy nie został zawarty, wyjaśniliśmy sprzeczne z faktycznym stanem rzeczy miejsce w jednym z ukraińskich komunikatów, wedle którego Żydzi mieli pomagać Ukraińcom itd. itd. Kwestya nienagannego stanowiska Żydów we Lwowie jest dla nas tak jasną, tak jednoznaczną i tak ponad wszelkie wątpliwości i podejrzenia wyniosłą, że póki sił nam starczy, nie przestaniemy zwalczać obłudnych kłamstw, oszczerstw i podejrzeń, któremi się chce usprawiedliwić coś, co nigdy, przenigdy nie da się usprawiedliwić. W jutrzejszym numerze »Nowego Dziennika« przedrukujemy relacyę o wypadkach lwowskich tak bezstronnego publicysty, jakim jest Leonard Adelt, który informował się we Lwowie przedewszystkiem u oficyalnych czynników polskich, a relacya ta wykaże jeszcze raz, że na zachowaniu się Żydów lwowskich w czasie walk ukraińsko-polskich nie było ani cienia skazy.

A jednak stała się rzecz wręcz nieprawdopodobna: w nocy z 10. na 11. b. m. uwięziono we Lwowie przywódców syonistycznych, których publikacye o kwestyi polsko-żydowskiej świadczą dobitnie o ich stanowisku względem Polaków i Polski, i wywieziono wraz z przywódcami Ukraińców na zachód. Zachowajmy zimną krew i zanalizujmy odnośną wiadomość »Gazety Lwowskiej«, rozpowszechnioną przez urzędową Polską Agencyę Telegraficzną.

Cel internowania jest podwójny: 1. zakładnicy mają stanowić »rękojmię odpowiedniego zachowania się ich organizacyi we Lwowie«, nadto 2. mają być »rękojmią odpowiedniego traktowania zakładników i jeńców polskich w rękach ukraińskich.«

Ad 1. Wywiezienie przywódców syonistycznych usiłuje wywołać fikcyę, że we Lwowie zajmowało i zajmuje stronnictwo syonistyczne wobec sporu polsko-ukraińskiego zupełnie inne stanowisko, aniżeli cała reszta tamtejszej ludności żydowskiej. To jest nieprawdą! »Żydowski Komitet Bezpieczeństwa« i jego organ »Żydowska Milicya« — utworzone zostały przez wszystkie stronnictwa żydowskie we Lwowie, nie tylko narodowe, ale nawet i asymilatorskie (dr. Parnas i dr. Wasser). Za wszystkie kroki i stanowisko żydostwa lwowskiego odpowiedzialne są więc wszystkie stronnictwa żydowskie, a nie wyłącznie syoniści. Wywiezienie syonistów chce wywołać rozłam w żydostwie lwowskim, może ono zaś rozbić jednolite stanowisko Żydów we Lwowie, co w razie zdobycia Lwowa przez Ukraińców gotowe doprowadzić do najgorszych konfliktów. Niebezpieczną sytuacyę może wywołać z drugiej strony fakt odebrania organizacyi syońskiej jej przywódców, jej odpowiedzialnych kierowników. Wywiezienie syonistów ma wreszcie służyć jako dowód politycznej »przyjaźni ukraińsko-żydowskiej«. W oczach ogółu polskiego będzie ta wyssana z palca przyjaźń teraz »faktem«, który usprawiedliwi wszelkie szykany wobec narodowych Żydów. Jakto, przecie wywieziono ich razem z Ukraińcami..

Ad 2. Z urzędowej stylizacyi »Gazety Lwowskiej« wynika, że i przywódcy syonistyczni odpowiadają za odpowiednie traktowanie zakładników i jeńców polskich w rękach ukraińskich. Jest to chyba niemożliwem! Dlaczego my mamy odpowiadać za zachowanie się Ukraińców wobec Polaków?? Czy my posiadamy wpływ na komendę ukraińską?? Suponuje się tu znowu sojusz żydowsko-ukraiński, który nie został jeszcze udowodniony a już mamy — o gorzka ironio! — zań odpowiadać!

Końcowy passus komunikatu oświadcza: »Naczelne kierownictwo wojsk polskich dalekiem jest od stosowania gwałtu wobec przeciwników, potrafi jednak wystąpić ze stanowczością itd.« Ze strony więc urzędowej piętnuje się nas jako przeciwników! Nie chcemy użyć tu żadnego silnego słowa! Ale pytamy: czy leży na linii zdrowej polityki państwowej, aby element, który w każdem państwie słynie ze swej wprost przysłowiowej lojalności i wierności obywatelskiej, odpychać od siebie wszelkim sposobem i rzucać niemal w ramiona wroga! Prowadzicie panowie politykę szaloną i fatalną!!

Kramarz o pogromach w Czechach.

Praga, 13. grudnia. Tel. wł. Prezydent ministrów, dr. Kramarz wygłosił na zgromadzeniu prawnopaństwowej partyi demokratycznej mowę polityczną, w której powiedział między innemi:

Obsadzenie Słowaczyzny było konieczne z powodu bolszewizmu i anarchii, która się tam po rozwiązaniu starej monarchii rozpanoszyła. Niemieckie Czechy musiano obsadzić celem ochrony mniejszości czeskich przed gwałtami Niemców, jakotez celem przeszkodzenia wkroczeniu wojsk niemieckich z Wiednia. Prezydent ministrów zapewnił ponownie, że Niemcy otrzymają w Czechach i na Morawach pełne prawa obywatelskie i narodowe, jeżeli się lojalnie będą zachowywali, ale muszą sobie wybić z głowy utworzenie odrębnego obszaru osiedlenia i języka.

Odnośnie do pogromów w państwie czecho-słowackiem powiedział prezydent ministrów: Wiadomości o pogromach w Słowaczyźnie, Holeszowie i w innych miejscowościach nie przyczynią się do podniesienia powagi rzeczypospolitej czeskiej. — Kramarz stoi na stanowisku, że są dobrzy i źli Żydzi, podobnie, jak są dobrzy i źli Czesi. Oświadczył otwarcie, że w czasie konfiskaty jego majątku zarządzał niem Żyd, w sposób jak najlepszy.

Na Słowaczyźnie proklamowały nieodpowiedzialne żywioły odrębną republikę. Minister Srobar udał się tamże, aby wystąpić przeciw knowaniom przeciw jedności republiki czesko-słowacikej.

Rozpoczęcie rokowań w Trewirze.

Trewir, 13. grudnia. BK. Dzisiaj rozpoczęły się rokowania w sprawie przedłużenia zawieszenia broni. Hotel »Post« jest policyjnie zamknięty, a delegaci niemieccy znajdują się pod dozorem. Wstęp do hotelu jest wzbroniony. Załoga amerykańska w sile 50.000 żołnierzy obsadziła Trewir. Żołnierze amerykańscy nie mają obowiązku salutowania niemieckim oficerom.

Berlin, 13. grudnia. BK. Jak pisma donoszą, ograniczenia, które nałożono na członków niemieckiej komisyi rozejmowej w Trewirze, zostały zupełnie usunięte. — Członkowie komisyi mogą się zupełnie swobodnie obracać, również służba telegraficzna, telefoniczna i kuryerska odbywa się zupełnie bez przeszkód.

Foch w Trewirze.

Trewir, 13. grudnia. BK. Marszałek Foch przybył dzisiaj w południe na tutejszy dworzec w towarzystwie 40 panów, poczem zajechał do hotelu „Post", gdzie zamieszkała niemiecka komisya. Popołudniu wrócił marszałek Foch na dworzec. Jak dzienniki donoszą, przybył również do Trewiru generał Pershing.

Dokoła rokowań pokojowych.

Berlin, 13. grudnia. BK. »Münchner Neueste Nachrichten« otrzymały przez Roterdam wiadomość z Paryża, według której nikt nie myśli o wypowiedzeniu zawieszenia broni. Według »Soire« odbędą się właściwe rokowania pokojowe dopiero w styczniu.

Przedłużenie zawieszenia broni?

Berlin. 13. grudnia. C. B. P. Organ niezależnych socyalistów »Freiheit« donosi, że zawieszenie broni zostało przedłużone o jeden miesiąc. Należy się jednak liczyć z tem, że także strefa neutralna zostanie obsadzona przez wojska koalicyi, gdyż koalicya obstaje przy swem stanowisku, że kilka punktów zawieszenia broni nie zostały spełnionych.

Nadreńsko-westfalska republika.

Hamm (Westfalia), 13. grudnia. BK. Reprezentacye prowincyonalne westfalskiej partyi centrum powzięła uchwałę w sprawie zainicyowanej w Kolonii sprawy utworzenia nadreńsko-westfalskiej republiki, w której podkreśliła, że obecne organa w Berlinie nie były dotąd w stanie przywrócić w państwie porządek i bezpieczeństwo i że wydały zarządzenia, na polu kościelnem i szkolnictwa, które obrażają najświętsze uczucia zwolenników kościoła chrześcijańskiego. Reprezentacya partyi zażądała bezzwłocznych wyborów do państwowego Zgromadzenia narodowego, do pruskiej reprezentacyi krajowej, tudzież przyspieszonego ich zwołania. Aż do zebrania się Zgromadzenia narodowego należy bezzwłocznie zwołać istniejący sejm rzeszy, jako prawną reprezentacyę niemieckiego ludu. Jeżeli rząd w najkrótszym czasie nie przyczyni się do wprowadzenia uporządkowanych i prawnych stosunków w państwie, to ruch ludowy w westfalskich częściach kraju za oderwaniem Prus będzie się wzmagał i doprowadzi do utworzenia nadreńsko-westfalskiej republiki, jako niemieckiego państwa związkowego.

Solf jeszcze nie ustąpił.

Berlin, 13. grudnia. BK. Decyzya w sprawie ustąpienia sekretarza Solfa — według »Lokalanzeigera« — jeszcze nie zapadła. Są starania, by go zatrzymać jeszcze w urzędzie. Formalna prośba o dymisyę nie została jeszcze wniesiona.

Wybory w Prusiech.

Berlin, 13. grudnia. BK. Biuro Wolffa donosi: Rząd pruski postanowił rozpisać wybory do ustawodawczego zgromadzenia w Prusach w ośm dni po wyborach do ustawodawczego zgromadzenia narodowego.

O trybunał rozjemczy.

Berlin, 13. grudnia. Biuro Wolffa. Drogą na Holandyę donoszą, że »Leag of mercion society« i »Leag of Press mercion asscciation« połączyły się we wspólną »Leag of nation union« pod przewodnictwem lorda Greya. Wydano następujące zasady: Wszystkie spory między narodami mają być wyrównane na drodze pokojowej. Należy wszelkimi środkami przeszkodzić, by państwo jakieś mogło zagrozić pokój świata. Należy utworzyć trybunał rozjemczy, który będzie w stanie wymusić spełnienia swych uchwał. Należy utworzyć stale obradujące konsylium, które popiera rozwój międzynarodowego ustawodawstwa i traktuje wszelkie kwestye sporne nie nadające się przed najwyższy trybunał, na przykład kwestyę zbrojeń. Do ligi należy przyjąć wszystkie ludy, które są gotowe współpracować lojalnie i postanowienia swe wypełniać.

Delegaci japońscy na konferencyę pokojową.

Jokohama, 11. grudnia. BK. Reuter. Delegaci japońscy na konferencyę pokojową odjeżdżają do San Francisco.

Przed wyborami.

Zaledwie 6 tygodni dzieli nas od terminu wyborów (26. stycznia 1919.) do konstytuującego Sejmu polskiego. Jest rzeczą pierwszorzędnej wagi, by żydostwo polskie zawczasu zrozumiało ogromne znaczenie konstytuanty polskiej dla rozwiązania kwestyi żydowskiej w Polsce.

Pierwszy sejm młodej republiki polskiej, który wyjdzie z styczniowych wyborów, będzie miał za zadanie w ścisłem tego słowa znaczeniu odbudowę Polski od samych podstaw. Ostatni sejm niepodległej Polski, Sejm Czteroletni, rozpoczął dzieło ważnych reform państwowych. Ale wmieszanie się mocarstw zaborczych kres położyło obradom wielkiego Sejmu. Po 120 dopiero latach zbierze się nowu sejm zjednoczonej i niepodległej Polski. Będzie on miał przed sobą ogromne pole działania. Będzie — i to należy sobie dobrze uświadomić, — jedynem ciałem prawodawczem w Polsce, jedynym prawnym organem, który będzie mógł wydawać ustawy i rozporządzenia obejmujące całokształt życia publicznego w państwie.

Obecnie panuje w Polsce chaos. Mamy na razie trzy rządy. Organu prawodawczego niema żadnego. Stąd cały szereg nieporozumień i zawikłań w ostatnich tygodniach. Pierwszy sejm ustawodawczy położy kres tej rozbieżności dróg i chaosowi panującemu w kraju.

Żydostwo polskie najwięcej ucierpiało w ostatnim czasie z powodu nieuregulowanych stosunków politycznych w kraju. A gdy reprezentanci ludności żydowskiej zwracali się w ważnych sprawach do naczelników państwa, ci wskazywali na mający się zebrać Sejm.

Jednem z najważniejszych zadań przyszłego sejmu będzie otóż uregulowanie kwestyi żydowskiej w Polsce. Sejm Czteroletni rozpoczął obrady nad tą sprawą. Najlepsi i najpostępowsi z ówczesnych polityków przedłożyli cały szereg sposobów jej rozwiązania. Od tego czasu minęło lat 120, upłynął ogromny szmat czasu, podczas którego postęp ludzkości zatoczył się potężnem kołem, aby co prawda w ostatnich czterech latach wrócić do średniowiecznego barbarzyństwa. Ale myśl ludzka wzbogaciła się o nowe idee. To co u schyłku XVIII wieku było szczytem postępu: równość wszystkich ludzi wobec prawa, wolność obywatelska dla wszystkich w państwie bez wyjątku, to jest dziś samo przez się zrozumiałem, a narody urzeczywistniają dziś nowe hasła, hasła zroszone krwią najlepszych ich synów.

To też pierwszy Sejm nowej Polski, gdy nawiąże do tradycyi Sejmu Czteroletniego, nie będzie mógł także w odniesieniu do kwestyi żydowskiej, przejść do porządku dziennego, nad tem, co się stało podczas ostatnich 120 lat. Naród żydowski obudził się do nowego życia i na równi z innymi narodami reklamuje swoje prawa narodowe.

Podczas gdy na sejmie 4-letnim rozpatrywano kwestyę żydowską z punktu widzenia równości obywatelskiej, sejm obecny będzie się musiał zająć kwestyą zabezpieczenia narodowych praw ludności żydowskiej w Polsce.

Ale uczyni on to tylko wtedy, jeśli w pierwszym ludowym sejmie polskim zasiadać będzie prawdziwa reprezentacya żydostwa polskiego. Nie posłowie z łaski i szwindlów urzędników wyższej lub niższej rangi, ale prawdziwi wybrańcy ludu żydowskiego. Tylko ci będą mieli możność i legitymacyę przemawiania i wystawiania prawdziwych postulatów Żydów polskich. Zniknie raz nareszcie z powierzchni naszego życia politycznego zgraja niepowołanych ludzi o niewolniczych duszach, którzy przeklętym klinem wbili się między społeczeństwo polskie a żydowskie. Że ci karyerowicze mogli tak swobodnie wyrość na naszej glebie, ale w ostatnim rzędzie wina to samych Żydów. Nie pora dziś na rekriminacye. Wypadki ostatnich tygodni chyba dostateczne rozjaśniły Żydom sytuacyę.

Już w najbliższych dniach i tygodniach będą Żydzi mieli sposobność okazania swej dojrzałości politycznej.

Ordynacya wyborcza ogłoszona przez gabinet Moraczewskiego daje Żydom możność swobodnego uzyskania poważnej ilości mandatów do Sejmu. Nie jest ta ordynacya idealną sama przez się, ani nie odpowiada w zupełności naszym życzeniom. Ale została już ogłoszoną i z tym faktem musimy się liczyć.

Przedstawia ona skomplikowany aparat wyborczy i mechaniczny. Żydzi galicyjscy znali dotychczas system wyborczy do b. parlamentu austryackiego. Wybory do sejmu są całkiem odmienne. Będziemy się starali w szeregu artykułów wyjaśnić obecny sposób wybierania i dać dokładne wskazówki i wyjaśnienia wyborcom żydowskim.

Dziś chcieliśmy podkreślić znaczenie Sejmu dla nas i wykazać, że jest obowiązkiem wszystkich Żydów i Żydówek, liczących przynajmniej 21 lat, czuwać nad swem prawem wyborczem, starać się o spełnienie wszystkich tych formalności, które są nieodzownym warunkiem uzyskania możności wybierania.

Pierwszem zadaniem każdego Żyda i Żydówki z ukończonym 21 rokiem życia jest baczyć na to, by go umieszczono na liście wyborców jego miejsca zamieszkania. Kto się nie znajdzie na liście wyborców, ten nie będzie miał ani czynnego ani biernego prawa wyborczego. Podobnie jak w Krakowie tak i we wszystkich innych miastach, miasteczkach i gminach zostaną przez organa gminne doręczone właścicielom realności formularze druków na spis o-

osób uprawnionych do głosowania. Otrzymane formularze wypełnić mają właściciele lub administratorowie realności w przeciągu 24 godzin. W formularze te mają prawo wpisu wszyscy lokatorowie obojga płci, którzy mieszkali w dniu 27. listopada br. w danej realności a w dniu 28. listopada br. ukończyli conajmniej 21-szy rok życia. Obok nazwiska i imienia podać należy zatrudnienie oraz dokładną datę urodzenia i wiek.

Wyborcy żydowscy, baczcie byście zostali wpisani na liście wyborczej! Nie dajcie się szykanować! Wpisanie na listę wyborczą jest prawem każdego z Was! O ile już listy zostały gdzieś ułożone a nie zostaliście na nie wpisani, wnieście natychmiast reklamacye. Do 17. grudnia musi być ukończony spis osób uprawnionych do głosowania. Reklamacye wnosić należy w terminie 3 dni.

Terminy prekluzyjne, ustanowione w ordynacyi wyborczej do Sejmu ustawodawczego i w instrukcyi do niej są następujące:

Grudzień 12. Upływa termin zgromadzenia wójtów (względnie przewodniczących rad gminnych) w celu wyboru członków komisyi głównej.

Uwaga: 1. Zawiadomienie wójtów i członków rady miejskiej o wyborach winno być uskutecznione na 3 dni przed posiedzeniem. 2. Protesty przeciwko wyborom należy wnosić do przewodniczącego głównej komisyi wyborczej w ciągu 4 dni od dnia głosowania. 3. Protesty te rozstrzyga niezwłocznie sąd najwyższy.

Grudzień 13. Upływa termin zwołania przez przewodniczącego komisyi głównej zebrania przedstawicieli związków zawodowych, w celu dokonania wyboru członka komisyi głównej od tychże związków.

Grudzień 16. Termin pierwszego posiedzenia głównej komisyi wyborczej.

Grudzień 22. Upływa termin ustalenia podziału gmin na obwody głosowania przez główną komisyę wyborczą.

Uwaga: Główna komisya powinna niezwłocznie zawiadomić o tem naczelników gmin i członków komisyi miejscowych. Naczelnik gminy niezwłocznie wyznaczy dla każdego obwodu lokal wyborczy i lokal urzędowy komisyi miejscowej, a przewodniczący tej ostatniej oznaczy godziny jej urzędowania.

Grudzień 26. Upływa termin ogłoszenia przez główną komisyę wyborczą we wszystkich gminach okręgu wyborczego dnia wyborów poselskich (26 stycznia 1919 roku), godzin głosowania, liczby posłów, którzy mają być wybrani, miejsca, czasu, sposobu i ostatniego terminu zgłaszania kandydatur poselskich, a wreszcie składu i lokalu urzędowego głównej komisyi wyborczej:

Grudzień 26. Upływa termin dostarczenia przez naczelników gmin (względnie burmistrzów) komisyom miejscowym spisów obywateli, mających ukończone 21 lat.

Uwaga: Komisya miejscowe niezwłocznie przystępują do zbadania tych spisów i zatwierdzenia listy wyborców.

Od 26 do 31 grudnia: Termin dla sporządzenia przez komisyę miejscową drugich egzemplarzy listy wyborców.

Grudzień 30: Upływa termin zgłaszania na ręce przewodniczącego głównej komisyi wyborczej kandydatur poselskich.

Grudzień 31: Upływa termin przesłania głównej komisyi wyborczej przez komisye miejscowe zatwierdzonej listy wyborców.

O zmianę roty przysięgi.

Wczoraj udała się do komendanta miasta gen. Madziary deputacya oficerów żydowskich, która wręczyła mu następujący memoryał: Oficerowie i żołnierze narodowości żydowskiej oświadczają, iż przepisana rota ślubowania sprzeciwia się ich sumieniu i przekonaniu. Jako wierni obywatele polscy gotowi jesteśmy, — jakeśmy to zresztą w listopadzie b. r. uczynili, — ślubować wierność i oddanie się Państwu Polskiemu. Identyfikowanie w rocie Narodu Polskiego a Państwem Polskiem sprzeciwia się naszemu stanowisku jako obywateli Państwa Polskiego Narodowości żydowskiej. Prosimy zatem o pozwolenie zgłoszenia ślubowania na wierność Rzeczypospolitej Polskiej po uprzedniej zmianie tekstu roty.

W wypadku zaś, gdyby prośbie naszej zadość nie uczyniono, oświadczamy, że jedynie i wyłącznie pod naciskiem musu żołnierskiego ślubowanie to złożymy w pełnem przeświadczeniu, że ślubowanie to sprzeciwia się sumieniu naszemu.

Misya rządu brytyjskiego do Polski.

Berlin, 13. grudnia. Tel. wł. Biuro Reutera donosi, że rząd brytyjski wyśle do Polski misyę celem poinformowania koalicyi o stosunkach w tym kraju. Przywódcą misyi będzie angielski atachee wojskowy w Kopenhadze, podpułkownik W a d i.

Żydzi na Litwie.

Berlin, 13. grudnia. Tel. wł. »Jüdische Rundschau« donosi z Wilna p. d. 2. grudnia Żydzi i Białorusini wstąpili do litewskiej Taryby.

»Jüdische Rundschau« donosi: Po proklamowaniu państwa łotewskiego utworzyła się w Rydze prowizoryczna Żydowska Rada Narodowa jakoteż Samoobrona narodowo-żydowska. W Rydze panuje na ogół pokój i porządek.

Pogrom na Węgrzech.

Wiedeń, 13. grudnia. Tel. wł. »N. Fr. Presse« donosi z Budapesztu: W Kaposvar urządzili żołnierze 44. pułku piechoty pogrom. Splądrowano wszystkie sklepy przy głównych ulicach. 80 do 90 sklepów i wiele mieszkań, tak chrześcijańskich, jak i żydowskich zostało zrabowanych. 8 kupców, którzy chcieli bronić swego majątku, plądrujący rozstrzelili. Winę ponoszą zastępca żupana Kacskovits i podpułkownik Barkay którzy, mimo że już przedtem zapowiadano pogrom, nie zarządzili żadnych środków bezpieczeństwa. Podporucznik imieniem Markus miał w przemówieniu do żołnierzy podburzyć tychże przeciw Żydom.

Jak podaje »Pesti Naplo« padło ofiarą rozruchów w Kaposvar 60 osób.

Weker'e się usprawiedliwia.

Budapeszt, 13. grudnia. BK. Były prezydent ministrów Dr. Wekerle wyraził się następująco wobec współpracownika »Az Ujsag« o znanych wywodach hr. Czernina: »Nigdy nie dążyliśmy do aneksyi, nasze stanowisko nie było inne, jak nie pozwolić na aneksye. Także wobec Rumunów nie było przeto nigdy mowy o jakiejś aneksyi, tylko o sprostowaniu granic, aby miasta Petroszeny i Kronstadt nie zostały bez obrony i celem przeszkodzenia niespodzianym wtargnięciom na granicę, i aby dostać w nasze posiadanie te obszary graniczne, które są własnością pojedynczych gmin i komitatów i które dopiero przy poprzedniem prostowaniu granic zostały włączone do Rumunii. Powrotne zajęcie tych obszarów granicznych okazało się dlatego konieczne, gdyż sądy rumuńskie chciały pod rozmaitymi sztucznymi wymówkami obsadzić tę prawą własność prywatną.

Odnośnie do uwagi Czernina, że ja się lekceważąco albo tym podobnie miałem wyrazić o byłym cesarzu Karolu — oświadczam, że od czasu kiedy ustąpiłem ze stanowiska prezydenta ministrów, nikomu nie udzieliłem wywiadu i że w świadomości mego poprzedniego zaufanego stanowiska nie użyłem tych mnie imputowanych wyrażeń.

Rozbicie rokowań czesko-węgierskich.

Praga, 13. grudnia. BK. Specyalny sprawozdawca »Venkova« donosi ze Słowaczyzny: Dnia 10. b. m. przybyła mieszana komisya węgierska z Preszburga i Budapesztu do Malatki na rokowania w sprawie zarządzeń przejściowych odnośnie do administracyi politycznej, kolei, poczt, tudzież spraw wojskowych. W zastępstwie czesko-słowackiej komendy wojskowej postawił kapitan Stuchlik jako jedyny warunek, by komenda wojskowa w Preszburgu została oddaną czesko-słowackiej komendzie. Żądaniu temu odmówiono. Wskutek tego Komisya się rozeszła i do rokowań merytorycznych nie doszło. Stolicą Słowaczyzny ma być na razie Żylina.

Zmiany w gabinecie węgierskim.

Budapeszt, 13. grudnia. BK. Wczorajsze posiedzenie rady ministrów pod przewodnictwem hr. Karolyego rozpoczęło się o godz. 10-tej wieczorem i skończyło się dopiero po godz. 4-tej rano. Dymisyę ministra spraw wewnętrznych hr. Batthyanyego i ministra wojny Barty przyjęła rada ministrów do wiadomości. Ministrem spraw wewnętrznych został mianowany sekretarz stanu w prezydyum ministrów dr. Nagy. Tekę ministra wojny objął prowizorycznie prezydent ministrów, hr. Karolyi.

Nowy rząd na Ukrainie.

Brednie o Żydach.

Kijów, 13. grudnia. PAT. Na obszarze Ukrainy ogłoszono odezwę głównodowodzącego wojsk ukraińskich, która między innemi oświadcza, że utworzył się nowy ukraiński rząd republiki pod którego władzę przeszły wszystkie wierne Ukrainie pułki. Odezwa ogłasza, że odtąd znosi się rząd hetmański, ustanowiony przez niemieckich generałów i obszarników, znosi się wszystkie prawa, i rozporządzenia wydane przez rząd hetmański i przywraca się prawa, wydane przez pierwszy rząd republikański. Odezwa oświadcza w końcu, że nie należy dopuszczać do októw czarnosecinnych i pogromów żydowskich, bo żydzi pomagają Ukraińcom w Galicyi i na Ukrainie powinni też razem iść z Ukraińcami.

Koalicya utworzy nowy rząd w Rosyi.

Warszawa, 13. grudnia. PAT. Kijowski dziennik »Nasz Put« donosi: Pertraktacye koalicyi z reprezentantami Rosyi w Jassach doprowadziły do całkowitego porozumienia. Koalicya dąży do oddania rządu w kraju, wyznaczonego przez koalicyę w porozumieniu z partyami rosyjskiemi. — Obrona tego rządu spoczywać będzie w rękach wojsk koalicyi i armii ochotniczej. Temu rządowi rosyjskiemu podporządkowane będą rządy państw odrębnych. — Wszystkie wojska w Rosyi będą się znajdowały pod komendą dowódcy naczelnego mianowanego przez koalicyę. Aż do tego czasu komendę naczelną sprawować będzie dowódca armii ochotniczej generał Denikin.

Walka koalicyi z bolszewizmem w Rosyi.

Kijów, 13. grudnia. PAT. Koalicya czyni spieszne przygotowania do walki z bolszewizmem. W ostatnim tygodniu listopada koalicya przeprowadziła pertraktacye z przywódcami Białej armii ochotniczej. Obecnie są w toku prace, zmierzające do przeobrażenia Sebastopola i Noworosyjska na punkty operacyjne flot koalicyi, które się składają z krążowników pancernych i kontrtorpedowców angielskich, francuskich, włoskich i greckich.

Rzeź Ormian.

»Vorwärts« donosi: Wojska tureckie, opuszczając Kaukaz, urządziły pogrom Ormian zwłaszcza w miastach: Baku, Olcie i Ardahanie. Liczba ofiar ma sięgać kilkudziesięciu tysięcy. Prawie cała ludność ormiańska we wspomnianych miastach jest wytępiona. Tatarzy oświadczają, że otrzymali od Turków pozwolenie grabieży domów ormiańskich przez trzy dni.

»Le Journal« donosi z Saloniki: Znany działacz ormiański, Chanradin, dawny wyższy oficer marynarki tureckiej, oświadczył, że zanim opuścił Konstantynopol, zbadał w r. 1916 dane statystyczne niemieckie i tureckie, z których wynika, że liczba Ormian wygnanych z kraju wynosi 1 mil. 396,350, z których 1,056,550 wymordowano.

Węgiel dla niem. Austryi.

Wiedeń, 13. grudnia. BK. Rokowania prowadzone w Pradze w sprawie zaopatrzenia niemieckiej Austryi przez Czechy w węgiel czeski i ostrawski, doprowadziły do pomyślnego wyniku, wskutek czego nadejdzie pewna ilość węgli dla niemieckiej Austryi, a w tem także, dla Wiednia. Ilość ta jednak nie wystarczy na zniesienie ograniczeń, opałowych i oświetlenia.

O pomoc dla Wiednia.

Praga, 13. grudnia. BK. Pisma donoszą, że przybyli tutaj posłowie szwedzki i szwajcarski z Wiednia, ażeby interweniować w sprawie nędzy żywnościowej i węglowej w Wiedniu. Na dworcu przyjęli ich reprezentanci czesko-słowackiego rządu.

Rugi obcych z techniki wiedeńskiej.

Wiedeń, 13. grudnia. BK. Rektorat politechniki wiedeńskiej publikuje obwieszczenie, zapowiadające ze względu na szczupłość miejsca całkowite wykluczenie słuchaczy nie niemieckich z pierwszego i drugiego roku ludzież numerus clausus dla obcych słuchaczy o ile ci nie pochodzą z obszarów, zamieszkałych przez mniejszość niemiecką.

Oczyszczenie Brukseli z Niemców.

Berno, 12. grudnia. BK. Jak donosi »Petit Parisien« z Brukseli, wydał zarząd miasta Brukseli zarządzenie, mocą którego nie wolno na przyszłość zakupywać na rachunek miasta produktów niemieckich. — Ponadto nie mają być uwzględnione oferty firm, które prowadzą handel z nieprzyjacielem. Banki belgijskie oddaliły wszystkich urzędników pochodzenia niemieckiego.

Demobilizacya w Anglii.

Amsterdam, 12. grudnia. BK. Jak donosi biuro Reutera z Londynu, oświadczył minister dla odbudowy w mowie wygłoszonej w Londynie, że rząd przygotowuje pospiesznie demobilizacyę 65—70 proc. armii stojących w Anglii ma jaknajprędzej zostać odzbrojonych. Rząd ma ponadto zamiar usunąć przeszkody wywozu, o ile tylko na to pozwala blokada i zobowiązania wobec koalicyi. Dotychczas zniesiono bezpośrednio zakaz wywozu dla trzystu rodzajów towarów.

Obsadzenie Karlsbadu przez Czechów.

Karlsbad, 13. grudnia. BK. Wczoraj o godzinie 6 wieczorem przybyło na tutejszym dworcu centralnym 800 żołnierzy słowackich z 30ma oficerami pod komendą podpułkownika Slezacka, którzy zakwaterowali się częścią w tut. szkole wydziałowej, częściowo w Fiszern. Zgromadzona przed dworcem ludność, kilkaset osób, zachowała się zupełnie milcząco. Wkraczający żołnierze śpiewali czeskie pieśni.

Obrona Lwowa.

Lwów, 13. grudnia. PAT. »Gazeta Lwowska«, pisze pod tytułem »Dzisiejsza sytuacya«: Dzisiaj rano wojska ruskie stojące w okolicy Krotoszyna rozpoczęły ostrzeliwanie naszego miasta. Plan ten zaraz na początku spotkał się jednakże z silną reakcyą z naszej strony. Nasze działa dalekonośne rozpoczęły ze swych stanowisk natychmiast swoją czynność, tak, że ruskie działa wkrótce umilkły.

Publiczność ze spokojem przyjmowała huk dział, który zresztą trwał bardzo krótko. **S y t u a c y a j e s t z u p e ł n i e p o m y ś l n a.**

Żydzi w Królestwie a wybory do Sejmu.

Warszawa, 13. grudnia. PAT. „Kuryer Poranny" zamieszcza informacyę, że onegdaj odbyło się zebranie przywódców różnych partyi żydowskich w sprawie Litwiaków, którzy jako należący do Rosyi, nie mają prawa wyborczego do sejmu. Wiele żydowskich stronnictw i partyi skłania się do bojkotowania wyborów sejmowych przez Żydów.

Utworzenie pocztowego banku czekowego w Polsce.

Warszawa, 12. grudnia. PAT. Prezydent ministrów Moraczewski, oświadczył wczoraj dziennikarzom w sprawie zasobów pieniędzy, iż jakkolwiek stan kasy nie jest świetny, to jednak na wydatki najniezbędniejsze ministerstwo skarbu zawsze nieniędzy znajduje podostatkiem. Pożyczka wewnętrzna nie ma widoków powodzenia nie tylko ze względów politycznych, lecz również z powodu nieuregulowania sprawy walutowej i wogóle z powodu nieustalenia znaków obiegowych. W ciągu dni najbliższych ukaże się w formie dojrzałej projekt, który obecne stosunki poprawi. Na pytanie, co do treści tego projektu, oświadczył prezydent ministrów, Moraczewski, że jest niem utworzenie pocztowego banku czekowego. Inicyatywę w tej sprawie dali delegaci galicyjscy. Bank rozciągnie swoją działalność naprzód na Galicyę, a potem będzie obejmować stopniowo inne części kraju.

Oddawanie dóbr nieruchomych pod zarząd państwa.

Warszawa, 13. grudnia. PAT. Rada ministrów przyjęła wniosek ministerstwa rolnictwa w sprawie oddawania dóbr nieruchomych pod zarząd państwa.

Naokoło zamiarów Wilsona.

Amsterdam, 13. grudnia. BK. Według doniesienia biura Reutera z Londynu powiedział Grey w jednej ze swych mów: Bez blokady Niemcy może zwyciężyłyby. Przypuściwszy, że sytuacya powtórzyłaby się, to nie można sobie przedstawić, by Stany Zjednoczone powiedziały, że na blokadę, która jest istotnym warunkiem sukcesu, gdyby się miało znowu z Niemcami do czynienia, nie pozwolą. Znaczyłoby to, że wszystko, co Stany Zjednoczone w ciągu tej wojny zdziałały, uznaje się za bezsensowne. Dochodzi się do tego wyniku, że Wilson prawdopodobnie chce, by wolność mórz była zapewnioną dla każdego narodu, który dotrzymuje traktatowych postanowień związku narodów, a odmówioną była każdemu narodowi, który postanowienia te łamie. Wtenczas jednak związek narodów byłby jednem rozwiązaniem kwestyi.

W sprawie emigracyi do Palestyny.

Komunikat Biura Palestyńskiego we Wiedniu.

W ostatnich dniach otrzymujemy liczne wiadomości, z których wnosić musimy, że fala emigracyjna w najbliższym już czasie dosięgnie olbrzymich rozmiarów. Chodzi tu na szczęście w pierwszym rzędzie o ludzi ideowych, starych wypróbowanych syonistów, którzy przystępują obecnie do realizacyi dawno już przedsięwziętych planów.

Fakt, że mamy przed sobą ludzi z żywem poczuciem odpowiedzialności, daje nam możność przedstawienia sprawy otwarcie i bez ogródek.

Dla prawdziwego Żyda emigracya ma w pierwszym rzędzie na celu współpracę nad stworzeniem lepszej doli dla narodu, wszelkie względy osobiste wchodzą dopiero w grę w ostatniej linii.

Bezładna i bezplanowa emigracya naraża jednak tak ogólne jak i osobiste cele na poważne niebezpieczeństwo.

Leżało w planie naszego naczelnego kierownictwa kontynuować po zawarciu pokoju zaczętą już przedtem pracę kolonizacyjną na większą skalę, wedle fachowych planów Dr. Ruppina, agr. Oettingera i innych. Plany te wszystkie liczyły się ze stopniowo powolnem stopniowaniem pracy kolonizacyjnej. Rzecz jasna, że wobec obecnych zmienionych warunków i katastrofalnych wypadków dni ostatnich plan ten będzie musiał uledz radykalnej zmianie i praca w wiele większych rozmiarach zostaniu podjętą.

Na razie jest obowiązkiem każdego, komu dobro Palestyny i pracy naszej leży na sercu, czekać hasła do emigracyi.

Otrzymujemy stosy całe wiadomości od grup, które z niecierpliwością czekają na pierwszą możność wyjazdu; ba — znaleźli się już zapaleńcy, którzy bez poinformowania się, czy podróż chwilowo wogóle jest możliwą, puścili się w drogę, nie bacząc na to, że chwilowo już sama podróż napotyka na tysiące przeciwności.

Połączenie z Tryestem jest wskutek strejku przerwane. Okręty austryackiego Lloydu wskutek blokady nie mogą podjąć podróży, o jakiejś zorganizowanej emigracyi wogóle niema chwilowo mowy.

Zresztą stosunki polityczne i prawne w samej Palestynie są chwilowo zupełnie nieuregulowane.

Na razie jest kierownictwo nasze w Palestynie pochłonięte pracą nad usunięciem skutków wojny. Tysiące sierót i wdów czeka zaopatrzenia, masy ewakuowanych powrotu do domów! A przy obecnych stosunkach komunikacyjnych zabrakłoby wprost chwilowo żywności dla wielkiej masy emigrantów.

Wiemy, że żądamy od żyjących w ciągłem niebezpieczeństwie i trosce o najbliższe jutro braci wielkiej ofiary, ale czynimy to w interesie naszej świętej sprawy a niemniej w ich własnym.

Rzecz jasna, że czas aż do wyjazdu nie powinien być straconym. Należy go użyć do przygotowania, by dane hasło bezzwłocznie módz przystąpić do dzieła.

•

Komitet lokalny organizacyi syońskiej w Krakowie założył »Biuro palestyńskie« przy ul. Zielonej 15 (godz. urzędowe 11—1 i 3—6 prócz sobót), które rejestruje chętnych do wyjazdu do Palestyny.

Ze Lwowa.

Posiedzenie egzekutywy syońskiej.

W dniach 30. listopada, 1. i 3. bm. odbyły się posiedzenia syońskiej egzekutywy galicyjskiej pod przewodnictwem dra L. Reicha. Egzekutywa ukonstytuowała się w następujący sposób: Przewodniczący: pp. dr. Michał Ringel i dr Leon Reich, zastępca p. S. Rosenkranz, generalny sekretarz p. dr. H. Geyer, zastępca p. Natan Malzer, skarbnik p. S. Duker. Dla poszczególnych resortów wyznaczono następujące komisye: Komisya Żyd. Funduszu Narodowego (przew. dr. G. Zipper), palestyńska (dr. J. Korkis), kulturalna (ref. dr. Münzer i M. Chartiner), finansowa (Duker, dr. Koch i S. Dienfeld), organizacyjna (dr. Wurzel), prasowa (dr. Schmorak i dr. Schreiber), komisya dla propagandy (dr. Waschitz), gospodarcza (dr. Tennenbaum). Jako delegacyę do Żyd. Rady Narodowej wybrano zastępujących pp.: dra Leona Reicha, dra Michała Ringla, dr. Schreibera, dra F. Waschitza, dyrektora Juliusza Eislera, jako zastępcę dra H. Rosmarina.

Omawiano sprawę akcyi ratunkowej dla ofiar pogromu i stojącego z nią w związku wstąpienia do komitetu powołanego przez kahał.

W sprawie emigracyi uchwalono wysłać zagranicę delegacyę, która zajmie się badaniem możliwości emigracyi do Palestyny.

W sprawie szkół narodowych wybrano komisyę, mającą przygotować odpowiedni materyał.

(W międzyczasie nastąpiło — jak już wiadomo — wywiezienie przywódców syonistycznych ze Lwowa.)

Śp. p. dr. Gustaw Bikeles.

Podczas ostatnich wypadków we Lwowie padł ofiarą zdradzieckiej kuli we własnem mieszkaniu jeden z najznakomitszych profesorów wydziału lekarskiego we Lwowie dr. Gustaw Bikeles, zwyczajny profesor anatomii mikroskopowej układu nerwowego. Pogrzeb odbył się dnia 11. bm. z kostnicy szpitala żydowskiego przy ul. Szpitalnej.

Dziennikarze kijowscy we Lwowie.

W poniedziałek rano przybyli do Lwowa korespondenci kilku żydowskich dzienników kijowskich pp. b. minister Bertoldi-Łacki i Bliumelsfarb. Ponadto przybył delegat komitetu ratunkowego z Równa. Oświadczyli oni, że w Kijowie zebrano wielkie fundusze pieniężne, jako też produkta i odzież dla ofiar pogromu. Transport tych produktów jest niemożliwy wprost z Kijowa z powodu stosunków nastałych we wschodniej Galicyi. Natomiast wdrożono kroki, by fundusze te przesłać do Lwowa przez syońską organizacyę w Warszawie.

Cenzura Tagblatu«.

Cenzorem żydowskiego »Tagblatu« jest legionista-Żyd z Warszawy, który jednak nie włada na tyle językiem żydowskim, by módz podołać obowiązkom cenzora, a czego nie rozumie, to skreśla. Łatwo więc zrozumieć, w jak ciężkich warunkach »Tagblatt« obecnie pracuje.

Dziwny komunikat.

Biuro komunikatów i informacyi Nacz. Dowództwa Wojsk Polskich ogłasza następujące obwieszczenie (L. 70):

Do 24 godzin od chwili ogłoszenia niniejszego obwieszczenia są obowiązani wszyscy gospodarze pod surową karą odpowiedzialności wywiesić w klatce schodowej względnie sieni na widocznem miejscu dokładny spis lokatorów odnośnego domu. Spis ten zawierać ma wiek, płeć narodowość każdego lokatora. Przejezdni wykazać się muszą na wypadek rewizyi odpowiedniem poświadczeniem gospodarza, w przeciwnym razie będą aresztowani. Niezastosowanie się do powyższego rozkazu, a także najmniejsza niedokładność w jego wykonaniu pociągnie za sobą najsurowsze kary aż do oddania pod sąd polowy włącznie.

Sikorski, pułk., kwatermistrz.

Niezrozumiałe jest zarządzenie uwidocznienia w spisie lokatorów narodowości. Obawiać się należy, iż to niefortunne zarządzenie pociągnąć może za sobą przykre następstwa zwłaszcza przy obecnie panujących we Lwowie stosunkach.

•

Z listu prywatnego, z dnia 9. bm., który otrzymaliśmy ze Lwowa podajemy następujące szczegóły:

»We Lwowie spalonych 54 domów położonych na pl. Krakowskim przy ul. Cebulnej, Bożniczej, Owocowej i w bocznych. Ofiar wydobyto dotych czas około 200 wiele jednak leży jeszcze pod gruzami tak że razem jest do 300 trupów padłych podczas masakry. Bez dachu nad głową jest 10.000 ludzi. Nędza okropna. Złe leży w tem, że niczego kupić nie można z powodu walk dookoła Lwowa. Pomoc jak najszybsza, ogromnie potrzebna i to zwłaszcza w naturaliach. Ludność żydowska żyje w okropnych warunkach, żywi się kartoflami (na los nieszczęsny 5 koron), czasem chlebem i herbatą. Rabunki obecnie ustały, lecz sporadycznie zdarzają się próby rabunków. Poza tem w mieście spokój, tylko dzień dniowi nie równy. Huk armat stale unosi się nad miastem, gdyż walki odbywają się bardzo blisko.

Co było w Rawie Ruskiej?

»Lebl Tugbl.« opisuje na podstawie zeznań naocznych świadków zajścia w Rawie Ruskiej i sprowadzenie tamt. Żydów przez polskich żołnierzy. Wyjmujemy z tego opisu niektóre najważniejsze szczegóły:

1. Jedynem przestępstwem »wziętych do niewoli« Żydów było to, że Ukraińcy wywlekli ich późną nocą z domów do przymusowych robót. 2. Do Lublina przybyło tylko 8 »jeńców« żydowskich, podczas gdy pozostali zmarli po drodze, nie wytrzymawszy więcej uderzeń karabinami. 3. Jeden z przybyłych »jeńców« miał około 100 ran na swem ciele. 4. U 2 Żydów nie znać było twarzy, tak byli pokaleczeni. 5. Pozostali nie mogli mówić z powodu uszkodzenia ich płuc kolbami karabinów. 6. Jeden z tych 8 Żydów umarł na trzeci dzień po przybyciu do Lublina (we czwartek, d. 5 grudnia b. r.) 7. Generał Śmigła, u którego w tej sprawie interweniowano, powiedział, iż **nie może ulżyć doli tych Żydów**, ponieważ strzelali oni do wojska polskiego (!).

Zgromadzenie robotników żydowskich w Krakowie.

W niedzielę, dnia 8. b. m. odbyło się w sali posiedzeń Rady wyznaniowej w Krakowie wielkie zgromadzenie ludowe, zwołane przez komitet wykonawczy Żyd. soc. partyi rob. »Poale-Syon« z porządkiem dziennym: »Ekonomiczne i polityczne położenie proletaryatu żydowskiego«. Przeszło 2000 robotników żydowskich zapełniło salę kahalną. Po zagajeniu zgromadzenia przez p. dra Meyndlera, którego zgromadzenie wybrało również przewodniczącym, przemawiali do porządku dziennego pp. Birnback i dr Schwarz. W ożywionej dyskusyi zabrali głos pp. Halpern, Wellner i Friedberg, poczem uchwalono jednomyślnie wśród ogólnego entuzyazmu następujące rezolucye:

Zgromadzeni w dniu 8. grudnia 1918 r. żydowscy robotnicy w Krakowie:

1. Witają bratnie partye robotnicze socyalistyczne wszystkich narodów, stojące we walce o przeobrażenie dotychczasowych rządów burżuazyjnych w rządy proletaryackie, socyalistyczne.

2. Oparci o zasadę, że walka klasowa żydowskiego proletaryatu może tylko wówczas przynieść mu pełne zwycięstwo, jeśli żydowski proletaryat zdobędzie możność rozwoju wszystkich swoich narodowych potencyi — żądają robotnicy żydowscy uznania narodowości żydowskiej i przyznania narodowo-politycznej autonomii na zasadzie prawa samostanowienia narodów — wszędzie, gdzie Żydzi mieszkają w zwartych masach.

3. Zważywszy, że żydowski proletaryat najbardziej cierpi pod obuchem lichwy i paskarstwa, wytężymy wszystkie siły dla zwalczania zbrodniczych spekulacyi w szczególności żydowskiej burżuazyi i nie cofniemy się przed żadnym środkiem do tego celu wiodącym.

4. Protestujemy energicznie i stanowczo przeciwko pogwałceniu praw żydowskiego proletaryatu przez niesprawiedliwy rozdział mandatów do Rady miejskiej miasta Krakowa i żądamy wprowadzenia 5-przymiotnikowego prawa głosowania, zapewniającego należytą reprezentacyę żydowskiego proletaryatu w Radzie miejskiej.

5. Żądamy wprowadzenia 5-cio-przymiotnikowego prawa głosowania do kahału żydowskiego.

6. Uznając międzynarodowy charakter kwestyi żydowskiej, w pierwszym rzędzie dotykającej proletaryatu żydowskiego, żądamy odpowiedniego zastępstwa na kongresie pokojowym celem urzeczywistnienia postulatów żydowskiego proletaryatu, uznanych już przez socyalistyczną międzynarodówkę.

7. Wyrażamy najwyższe oburzenie z powodu pogromów żydowskich systematycznie organizowanych przez polską reakcyę celem odwrócenia uwagi polskiego proletaryatu od niebezpieczeństwa które zagraża mu w realizacyi programu socyalnodemokratycznego.

8. Wyrażamy najwyższe oburzenie z powodu stanowiska P. P. S. D. Galicyi wobec pogromów żydowskich, nad którymi przechodzi do porządku dziennego i je przemilcza.

9. Uznając żydowską emigracyę jako objaw żywiołowy, wypływający z anormalnego położenia ludu żydowskiego, w szczególności proletaryatu żydowskiego, dążymy do uzdrowienia żydowskiego położenia gospodarczego przez stworzenie centrum żydowskiego w Palestynie i w tym celu żądamy prawa swobodnej imigracyi żydowskiej do Palestyny.

10. Zgromadzeni żydowscy robotnicy deklarują swe przystąpienie do żydowskiej socyalistycznej partyi robotniczej »Poale-Syon«.

KRONIKA.

Kraków, 14. grudnia.

Całemu szeregowi osób, które się do nas zwracają w sprawie emigracyi do Palestyny, zwracamy uwagę na zamieszczony dzisiaj w naszem piśmie komunikat wiedeńskiego Biura palestyńskiego.

— **Z Rady miejskiej.** Wczorajsze posiedzenie Rady m. Krakowa rozpoczęło się sporami aprowizacyjnemi. Wicepr. Rolle złożył obszerne sprawozdanie z konferencyi aprowizacyjnej w Warszawie. Według programu min. Minkiewicza zostało przez państwo zajęte tylko żyto, pszenica i jęczmień. Jedynie zapasy pozakontyngentowe mogą być przedmiotem wolnego handlu. Obrót wolny obejmuje owies, kaszę i mięso. Ceny cukru ze względu na wysoki podatek zostaną w najbliższym czasie podwyższone, również ceny nafty i soli. Skóra i łój zajęte będą tylko dla celów wojskowych. Przy ministerstwie aprowizacyi utworzony będzie osobny wydział dla Galicyi. Delegata zamianuje P. K. L.

Ze spraw porządku dziennego załatwiono tylko wniosek o przyznanie kredytu 200.000 K na pokrycie kosztów wyboru do Sejmu. Resztę posiedzenia wypełniły wnioski i dyskusya natury politycznej. Przy głosowaniu nad wnioskiem w sprawie odsieczy dla Lwowa wstrzymał się dr. Schreiber (Ż. P. S.) od głosowania.

— **Rozszerzenie prawa wyborczego do Rad gminnych.** Chcąc zapewnić warstwom społecznym nie mającym dotąd prawa wyborczego do Rad gminnych reprezentacye w tychże Radach postanowiła P. K. L. na posiedzeniu z dnia 23. listopada dodać do obecnych trzech kół wyborczych czwarte koło, liczące tyle mandatów, ile ich miało dotychczasowe jedno koło wyborcze.

1. Prawo wyborcze w czwartem kole wyborczem uzyskują pełnoletni obywatele bez różnicy płci, nie mający prawa wyborczego w dotychczasowych trzech kołach wyborczych, a zamieszkali w gminie od roku, licząc od dnia rozpisania wyborów. Wobec powyższych postanowień powołane do Rady miejskiej mogą być także kobiety, nadto także obywatele b. Królestwa polskiego oraz Poznańskiego.

2. Rady gminne, które wprowadzą 4 Koło wyborcze i powołają radnych z tego Koła, mają powyższą uchwałę z podaniem imion nazwisk zawodu i miejsca zamieszkania radnych przesłać do dni 14 Wydziałowi administracyi P. K. L. w Krakowie do zatwierdzenia.

— **Zarobek Gminy na mięsie.** Odnośnie do notatki w »Gońcu« krakowskim«, w którym Dr. Drobner zarzuca Gminie krakowskiej, że Magistrat na 1 kg mięsa zarabia 6 kor. Administracya akcyzy wyjaśnia, że wiadomość ta mija się z faktycznym stanem rzeczy. Gmina miasta Krakowa nie prowadzi akcyi mięsnej dla własnego zysku, tylko w interesie publicznym, dla zaopatrzenia ludności w tańsze mięso. Gminę kosztuje bydło po uwzględnieniu straty na wadze powstałej wskutek transportu przeciętnie około 3.50 koron, za 1 kg. żywej wagi a mięso przeszło 7 koron. Jeśli doliczymy do powyższej wartości mięsa opłaty na rzecz Zakładu dla obrotu bydłem 18 hal. od 1 kg., należytości gminne, opłatę akcyzową, rzeźnianą, oględzinową i koszta administracyjne, to cena mięsa dojdzie do 8 koron za kilogram. Ponieważ w jatkach miejskich sprzedaje się mięso przeciętnie po 8,20 kor. za kilogram, to łatwo przyjdzie się do przekonania, że nadwyżka, która przypada Gminie i nie ma charakteru zysku, lecz tylko rezerwy na ewentualne straty, wynosić może kilkanaścia halerzy na kg. a nie — jak twierdzi p. Dr. Drobner — 6 kor. Żałować należy, że p. Dr. Drobner przed puszczeniem tej, tak silnie z faktycznym stanem rzeczy mijającej się, wiadomości nie zaciągnął informacyi u źródła.«

— **Zniesienie przystanków tramwajowych.** Z dnia 14. b. m. uchwaliła Krak. Dyrekcya tramwajowa zmienić następujące przystanki tramwajowe: Na linii 1. »Stary Most — Dworzec osobowy«: Stradom, obok dawnej Komendy wojskowej, Rynek główny, obok poczekalni tramwajowej. Na linii 3. »Dworzec towarowy — Podgórze« przy ul. Berka Joselowicza, przy ul. Św. Marka i przy ul. Montelupich. Na linii 5. »Salwator-Lobzów« przy ul. Aryańskiej. Na linii 6. »Salwator — III. Most« w Rynku głównym, u wylotu ul. Mikołajskiej.

— **Zapomogi dla rodzin odciętych.** Uwzględniając obecne ciężkie położenie ekonomiczne wielu rodzin, których żywiciele nie mogli dotychczas powrócić z zagranicy do kraju, względnie przesyłać swoim rodzinom środków pieniężnych koniecznych dla ich utrzymania, upoważniło P. K. L. prezydenta m. Krakowa i komisarzy P. K. L. do przyznania zapomóg w wysokości dotychczasowego zasiłku tylko najbliższej rodzinie osób, których żywiciele przebywają zagranicą pod warunkiem, że wykażą się w sposób wiarygodny (poświadczeniem urzędu gminnego i parafialnego względnie władzy wyznaniowej): 1. że ich żywiciel nie mógł dotychczas powrócić do kraju względnie nadesłać im pomocy pieniężnej; 2. że nie posiadają środków utrzymania i 3) że bez pomocy rządowej byłby ich materyalny byt zagrożony.

— **Poprawa bytu urzędników.** P. K. L. uchwaliła na posiedzeniu wydziałów w dniu 10. bm. następujące wnioski: 1. Czas służby czynnej w czasie wojny dla wszystkich cywilnych funkcyonaryuszy państwowych (urzędników, nauczycieli, podurzędników i służących) liczy się podwójnie, z dobrodziejstwem posunięcia do wyższych poborów, awansu czasowego i wliczalności do emerytury. Moc obowiązująca rozpoczyna się 1. listopada, br. 2. Zrównanie poborów cywilnych funkcyonaryuszy państwowych wszystkich kategoryi z poborami odpowiednich kategoryi, obowiązujących w Królestwie Polskiem — płatnych w markach od 1. stycznia 1919. Uchwałę powyższą przedstawi delegacya P. K. L. Rządowi warszawskiemu do zatwierdzającej wiadomości; w skład delegacyi wchodzą pp. dr. Krajewski i poseł Rychlik.

— **Zakaz wywozu.** Krajowy urząd kontroli wywozu P. K. L. ogłasza: W myśl wydanych przez P. K. L. zarządzeń zakazanym jest wywóz poza granice kraju wszelkich artykułów żywności i artykułów koniecznego zapotrzebowania. Zakaz obowiązuje osoby cywilne i wojskowe, dotyczy przesyłek wysłanych drogą kołową (pieszą), koleją i pocztą. Wywóz dozwolony jest tylko za pozwoleniami, wydanemi przez urząd przywozu i wywozu w Krakowie (Rynek Krzysztofory). Pozwolenia wywozowe muszą być dołączone do dokumentów przewozowych względnie mieć je musi przy sobie osoba, przewożąca towar. Urzędy pocztowe i ruchu przestampilowują pozwolenia w chwili nadania. Przekraczający zakaz wywozu naraża się na zajęcie wywożonych towarów, względnie konfiskatę i karę.

— **Sprzedaż cukru na miesiąc grudzień** rozpocznie się we wtorek, dnia 17. grudnia b. r. a to na razie jedynie za pierwszą połowę miesiąca w racyach po pół kg. na osobę za odcięciem pierwszej połowy kuponu grudniowego (od 1. do 15.) po cenie maksymalnej 2 K 92 h za 1 kg. Dla osób ciężko pracujących i dzieci do lat 6-ciu dodatkowe racye z powodu braku cukru aż do dalszego zarządzenia nie będą wydawane. Osoby chore otrzymają w miejskim Biurze Centralnem ul. Wiślna L. 4 osobne legitymacye na pobór dodatkowej racyi cukru w ilości pół kg na miesiąc.

Dla instytucyi i zakładów zbiorowego pożycia wydawać będzie Miejsk. Biuro Centralne jak dotychczas karty poboru, na połowę przypadającej.

Nadesłane.

Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.

Z okazyi zaręczyn p. Pepi Fänkel, Kamionka z p. Ignacem Bier, Kraków, życzą serdeczne »Mazel-Tow«
Familia Liban, Kraków.

ANNA BEIGLOWNA, Kraków — MOJŻESZ SOKOLER, Tarnów
zaręczeni w grudniu 19188.

Z okazyi zaręczyn p. Pauliny Leistan z Tarnowa z p. Joachimem Woronerem z Krakowa gratulują serdecznie
Sabina Haber i Adolf Bock.

CECYLIA GRÜNER, Kraków — MOSES BETTER, Wiedeń
zaręczeni w grudniu.

Z okazyi zaręczyn mojego szwagra p. Hirscha Bornsteina z p. Heleną Hirschtalówną z Krakowa życzą serdeczne »Mazel-Tow«
Salomon Lerner z żoną.

Z okazyi zaręczyn p. Róży Rosenbaum z p. Bitterfeldem życzy serdeczne »Mazel-Tow«
Anna Ollner.

ERNA STERNBERG — WOLF HABER
Kraków
Zaręczeni w grudniu r. 1918.

Z okazyi zaręczyn p. Józef Rozenberg z p. Joelem Melzerem z Krakowa życzą serdeczne »Mazel-Tow«
Siostry Urbachówne z Chrzanowa.

ADELA FINDEROWNA, Rajsko — JAKÓB SCHREIBER, Kraków
zaręczeni w grudniu 1918 r.

ści cukru za przedłożeniem poświadczenia od Gminnego Biura okręgowego na dowód, że w Biurze okręgowym nie otrzymały legitymacyi zbiorowej na pobór cukru. Właściciele restauracyi otrzymają na bieżący miesiąc karty poboru cukru tylko w takim razie, jeżeli nadejdzie transport cukru z rafineryi w Przeworsku. Wykaz firm, które sprzedawać będą cukier na grudzień podany będzie osobno do publicznej wiadomości. Dla osób przejezdnych również nie będą wydawane karty na cukier.

— **Sprzedaż Sacharyny.** Polska Komisya Likwidacyjna (Wydział skarbowy) zawiadamia, iż z powodu dotkliwego braku cukru powierzona będzie sprzedaż sacharyny także zorganizowanym konsumom przy fabrykach, kopalniach, władzach itp.) dla swych członków za przyznaniem przepisanej prowizyi dla drobnych sprzedawców. Podanie, potwierdzone przez zarząd, zawierające daty co do ilości członków i ich rodzin (ilość głów) należy wnosić niezwłocznie do miejscowo właściwej dyrekcyi okręgu skarbowego.

— **Konferencya zachodnio-galicyjskich organizacyi »Poale-Syon«** odbędzie się w poniedziałek dn. 16. grudnia br., w Krakowie z porządkiem dziennym: 1. Zmiana partyi w dobie obecnej. 2. sprawa zjed. z bratnią organizacyą w byłej Kongresówce. 3. Organizacya i prasa. Wieczorem tego samego dnia odbędzie się Zgromadzenie publiczne w sali kahału, na którem zareferują o obecnej sytuacyi proletaryatu żydowskiego mowcy dr. Schiper, dr. Waltenberg, Bincbak i inni.

— **Walne zebranie adwokatów i kandydatów adwokackich zdemobilizowanych.** Onegdaj odbyło się w sali Izby Adwokackiej walne zebranie adwokatów i kand. adw. zdemobilizowanych. Nader licznemu zebraniu przewodniczył dr. Gertler. Po referacie dra Woźniakowskiego odbyła się ożywiona dyskusya; przemawiali dr. Gertler, dr. Woźniakowski, dr. Zakrzewski, dr. Feler, dr. Romański, dr. Zimmermann i inni. Mowcy zaznaczali zastój w kancelaryach adwokackich, dopuszczenie adwokatów i kandydatów adwokackich do urzędów polskich, sprawę delegacyi do Warszawy, sprawy odzieży, pożyczek i wiele kwestyi zawodowych. Wniosek dra Woźniakowskiego w sprawie delegacyi do Warszawy tudzież komisyi, która ma się zająć sprawami pożyczek i wielu kwestyi pilnych i wniosek dra Felera w sprawie odzieży, a mianowicie warsztatu krawieckiego i szewskiego uchwalono. Obrady, które przeciągnęły się do późnej godziny, zakończono wyborami do obu komisyi.

— **Nieszczęśliwy wypadek przy wożeniu benzyny.** Onegdaj uległa nieszczęśliwemu wypadkowi Zofia Süss, jadąca pociągiem Nr. 32 z Krakowa do Królestwa. Podczas jazdy koło stacyi przetokowej eksplodowała benzyna, którą Süssowa wiozła w pęcherzach. Nieszczęśliwa ofiara zmarła po przewiezieniu do szpitala. Zwraca się uwagę Królewiaków, by benzyny ze sobą nie zabierali.

Komunikaty.

Zebranie partyjne organizacyi i Poale-Syon — dzisiaj o 7-mej.

Stow. »Syon« — w niedzielę odczyt p. dra Lesera z cyklu palestyńskiego o godz. 7.

Dzisiaj walne zebranie kandydatów adwokackich w sali Izby adw. o godz. 7.

Uroczysta Akademia żałobna ku czci błp. Borochowa — w niedzielę, 15. b. m. o 3. w sali kahału.

W niedzielę zbiórka publiczna na cele gwiazdki dla żołnierzy.

Repertuar miejskiego teatru powszechnego.

W sobotę, 14. b. m.: »Hrabia Luksemburg«.

W niedzielę, 15. b. m. popołudniu: »Baron Kimel«, wieczorem »Domek trzech dziewcząt«.

Z kraju.

— **O narodową kuryę dla Żydów.** W swym referacie »Nasz stosunek do wyborów sejmowych«, wygłoszonym na zjeździe folkistów w Warszawie, p. Stupnicki wskazał, że celem zapewnienia Żydom należytej reprezentacyi w sejmie, jak również, aby uniknąć konfliktów z otoczeniem i usunąć hecę antysemicką podczas wyborów, partya ludowa żąda żydowskiej kuryi narodowej przy wyborach do sejmu i innych reprezentacyi.

— **Folkiści a kongres pokojowy.** W sprawie żądań narodu żydowskiego na kongres pokojowy, zjazd folkistów w Warszawie, który odbył się w dniu 25. z. m. (donieśliśmy o nim kilka dni temu), przyjął nast. rezolucyę: »Celem utworzenia jednolitego frontu na zewnątrz na kongresie pokojowym, należy żądać pełnego równouprawnienia wszystkich Żydów, praw narodowych dla Żydów mieszkających w zwartych masach, wolnej imigracyi i kolonizacyi we wszystkich krajach w ogólności ! Palestynie w szczególności.« Ostatni punkt, tyczący się Palestyny, oznacza radykalną zmianę w stosunku folkistów do sprawy palestyńskiej, którą dotychczas przemilczeli lub odnosili się do niej wrogo.

Dębica. (Nabożeństwo żałobne. — Sprawa kahału. — Akcya Żyd. Rady Narodowej w sprawie zniżki towarów.)

W poniedziałek, dnia 9. bm., odbyło się nabożeństwo żałobne dla uczczenia pamięci ofiar pogromu we Lwowie. Po odśpiewaniu pieśni żałobnych przemawiali pp. Wiederspann i Laufbahn. — Stary kahał zmuszono wreszcie do ustąpienia. Dotychczasowy prezes ustąpił. Niektórzy jednak członkowie pozostali. Z łona Żyd. Rady Narodowej zakooptowano 8 członków. Nowy kahał już się ukonstytuował, wybierając prezesem budowniczego p. Wiederspanna (syonistę). W ten sposób gmina nasza otrzymała wreszcie prawdziwy kahał narodowy. — Żydowska Rada Narodowa rozpoczęła u nas żywą akcyę w kierunku zniżenia cen towarów.

Szczakowa. Dnia 9. bm. napadli w nocy na magazyn kolejowo-cłowy niewyśledzeni dotąd bandyci i rozbiwszy kłódki wytoczyli dwa postawy sukna ogromnej wielkości, wagi kilkuset kilogramów i wartości około 300.000 koron i uszli w niewiadomym dotąd kierunku. Śledztwo w toku.

Droga między Jaworznem a Szczakową jest od niedawna wobec braku dostatecznej straży bezpieczeństwa dla idących na niej ludzi nader niebezpieczna i tak dnia 10. bm. napadnięto na drodze pewnego chrześcijanina i mocno poturbowano, wieczorem zaś idących z Jaworzna do Szczakowej dwóch synów kupca z Granicy (Król. Polsk.), Glacera, mających przy sobie 20.000 koron, zamordowano i obrabowano. Komisya śledcza wyjechała z psem policyjnym na miejsce wypadku, bandytów nie ujęto jeszcze.

Jest rzeczą konieczną zorganizowanie silniejszej straży bezpieczeństwa.

Ze świata.

— **O obecnej sytuacyi Europy** pisze »Daily News« (9. z. m.) »A world ration«. Na wstępie autor polemizuje z p. Hughes, który uważa dalszą wojnę ekonomiczną z Niemcami za konieczność, oraz z »Morning Post«, dziennikiem, nazywającym projekt Ligi narodów »zręcznym projektem internacyonalizacyi imperyum brytyjskiego i rozdzielenia jego bogactw między cudzoziemców«. Sytuacya, podług autora, wyraża się nie w formie zagadnienia: czy mamy utworzyć, lub nie, Ligę narodów, ale czy Liga narodów zdoła zatamować powszechną anarchię, zagrażającą całej ludzkości? »Już z chwilą wybuchu rewolucyi w Rosyi nasunęło się pytanie, czy nie nadeszła godzina zaprzestania wzajemnego tępienia się i czy nie nadeszła chwila ratowania cywilizacyi? Ten, kto zna nastrój, panujący pomiędzy warstwami robotniczemi, wie dobrze, z jak łatwopalnym materyałem ma się tu do czynienia. Jeżeli mamy przetrwać burzę, musimy z żelazną stanowczością wystąpić przeciwko anarchii«. Autor konstatuje tendencye związków zawodowych ku nadużywaniu swej potęgi ze szkodą całego społeczeństwa. Przechodząc do ogólnej sytuacyi europejskiej, stwierdza, że zaopatrzenie Niemiec w surowce leży w interesie narodu angielskiego. »Nie możemy pozwolić na to, aby narody nieprzyjacielskie wymarły z głodu. Któż wtedy będzie spłacał nam długi?«. W konkluzyi autor proponuje, aby komisye koalicyjne, które dotąd zajmowały się rozdzielaniem okrętów, materyałów i produktów spożywczych pomiędzy państwa koalicyi, zajęły się tem samem w stosunku do przyszłych państw. Domaga się on również poparcia finansowego dla państw centralnych, gdyż: »Jeżeli Europa zbankrutuje, to i my zbankrutujemy. Jeżeli handel niemiecki przepadnie, to co się stanie z naszym własnym handlem, co będzie z naszem zadłużeniem i jak damy sobie radę z 800-milionowem budżetem?«.

— **Zakaz przejazdu przez Szwajcaryę.** Według doniesienia dziennika praskiego »Venkov«, rząd szwajcarski wydał zakaz przejazdu cudzoziemców przez Szwajcaryę. Zapytany w tej sprawie konsul szwajcarski w Pradze oświadczył krótko: »Aż do rokowań pokojowych nie może nikt udać się do Szwajcaryi.«

Redaktor odpowiedzialny: Dr. Wilhelm Berkelhammer. — Drukarnia: »Austryacki nakład gazet« pod zarządem J. Stollego w Krakowie.